

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

28.1.2014

B7-0074/2014

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Bosnia ja Hertsegoviina 2013. aasta eduaruanne
(2013/2884(RSP))

Doris Pack
väliskomisjoni nimel

RE\1017082ET.doc

PE527.283v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

**Euroopa Parlamendi resolutsioon Bosnia ja Hertsegoviina 2013. aasta eduaruande kohta
(2013/2884(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut, mis allkirjastati ühelt poolt Euroopa Ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Bosnia ja Hertsegoviina vahel 16. juunil 2008. aastal ning mille on ratifitseerinud kõik ELi liikmesriigid ning Bosnia ja Hertsegoviina,
 - võttes arvesse 19.–20. juunil 2003. aastal kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järeldusi Lääne-Balkani riikide kohta ja nende järelduste lisa pealkirjaga „Thessaloniki arengukava Lääne-Balkani riikidele: ettevalmistused Euroopaga integreerumiseks”,
 - võttes arvesse nõukogu 11. detsembri 2012. aasta ja 21. oktoobri 2013. aasta järeldusi Bosnia ja Hertsegoviina kohta,
 - võttes arvesse komisjoni 16. oktoobri 2013. aasta teatist „Laiemisstrateegia ja peamised ülesanded aastatel 2013–2014” (COM(2013)700) ning selle juurde kuuluvat komisjoni talituste 16. oktoobri 2013. aasta tödokumenti „Bosnia ja Hertsegoviina 2013. aasta eduaruanne” (SWD(2013)415),
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, eelkõige 23. mai 2013. aasta resolutsiooni Bosnia ja Hertsegoviina eduaruande kohta¹ ning 22. novembri 2012. aasta resolutsiooni laiendamise kohta: poliitikavaldkonnad, kriteeriumid ja ELi strateegilised huvid²,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et EL toetab jätkuvalt otsustavalt suveräänsset ja ühtset Bosniat ja Hertsegoviinat ning Bosnia ja Hertsegoviina väljavaadet liiduga ühineda;
- B. arvestades, et Bosnia ja Hertsegoviinas käibiv Daytoni lepingu IV lisast tulenev keeruline ja vähetõhus institutsiooniline struktuur ning poliitilise eliidi tegevusetus ja võimetus saavutada kompromisse mõjutab jätkuvalt negatiivselt riigi võimet läheneda ELile ja parandada oma kodanike elujärge; arvestades, et kiiremas korras tuleks läbi viia põhiseaduse reform, et astuda samme toimiva ja kaasava demokraatliku riigi suunas;
- C. arvestades, et väljavaadet ELiga ühineda pakuti Bosniale ja Hertsegoviinale kui ühtsele riigile; arvestades, et komisjon peaks pidama Bosnia ja Hertsegoviina ELiga integreerimist esmatähtsaks ning panustama sellesse samasugust energiat ja sihikindlust nagu käimasoleva dialoogi puhul Belgradi ja Priština vahel;
- D. arvestades, et vaja on uusi impulsse, arvestada kodanikega ja täita rahvusvahelisi

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0225.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0453.

kohustusi, et vältida järjekordset ummikseisu 2014. aasta oktoobris toimuvatele parlamendivalimistele eelneval ajavahemikul;

- E. arvestades, et laialdane korrupsioon, väga suur tööpuudus ning Bosnia ja Hertsegoviina kodanike tulevikuväljavaadete puudumine takistavad ikka veel tugevasti riigi sotsiaal-majanduslikku ja poliitilist arengut;
- F. arvestades, et piirkonna muude riikidega heanaaberlikkuse vaimus tehtav koostöö on rahumeelse kooseksisteerimise ning leppimise eeltingimus Bosnias ja Hertsegoviinas ning Kagu-Euroopa piirkonnas;

Üldised kaalutlused

1. tunneb tõsist muret selle pärast, et Bosnia ja Hertsegoviina kolme etnilise kogukonna poliitilistel juhtidel puudub endiselt ühine nägemus; nõuab tungivalt, et Bosnia ja Hertsegoviina kõikide võimutasandite poliitilised rühmitused tugevdaksid koostööd ja dialoogi, et lahendada olemasolevad vaidlused ning jätkata reformikurssi ja inimeste elujärje parandamist; nõuab kodanikuühiskonna suuremat kaasamist riigi reformimise püüdlustesse;
2. tunneb heameelt, et kuue punkti osas saavutati Brüsselis 1. oktoobril 2013 kokkulepe, kuid taunib asjaolu, et keskviim takistab selle täitmist; rõhutab föderalismi ja seadusliku esindatuse põhimõtte järgimise tähtsust, et tagada Bosnia ja Hertsegoviina liikumine ELi suunas;
3. nõuab loobumist natsionalistlikust ja rahvuskesksest retoorikast, mida väljendavad Bosnia ja Hertsegoviina kolme peamise rahvuse juhid; mõistab hukka igasuguse eristamise ja diskrimineerimise usulisel või etnilisel alusel riigis;
4. nõuab tungivalt, et poliitilised liidrid keskenduksid kõrgetasemelise dialoogi tegevuskava rakendamisele, nii et saaks täita nõuded, mis võimaldavad stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu jõustada;
5. nõuab tungivalt, et valitsused ja pädevad ametiasutused parandaksid oma institutsioonide tõhusust ja toimivust ning võtaksid kasutusele tõhusa ELi koordineerimismehhanismi, et tagada kodanike üldise heaolu kindlustamiseks ELi õigustiku ühtlane ülevõtmine ja jõustamine kogu riigis; kutsub neid sellega seoses üles riigi tasandil kooskõlastatult tegutsema; rõhutab, et sellise mehhanismiga ei toimu edasiminekut ELiga ühinemise protsessis; kutsub kõiki erakondi üles tõhustama poliitilist dialoogi ja parandama poliitilist kultuuri;
6. tuletab komisjonile meelde, et ELi laienemine ei piirdu üksnes ELi õigustiku ülevõtmisega ning et see peab rajanema Euroopa väärtuste tõelisel ja täielikul järgimisel; nõuab, et EL jätkaks dialoogi Bosnia ja Hertsegoviina juhtidega ning vaataks läbi Bosnia ja Hertsegoviina suhtes kohaldatava lähenemisviisi, kuna Bosnia ja Hertsegoviina ei tee erinevalt teistest selle piirkonna riikidest mingeid edusamme ELi kandidaatriigi staatuse saamiseks; nõuab tungivalt, et rahvusvaheline üldsus, Euroopa Ülemkogu ja eelkõige liikmesriigid suurendaksid pingutusi, et Bosnia ja Hertsegoviina juhid jõuaksid üksmeelele põhiseaduse reformi ja ELiga seotud reformide suunas

liikumiseks; kutsub järgmist asepresidenti ja kõrget esindajat ning laienemisvolinikku üles seadma Bosnia ja Hertsegoviina küsimuse pärast komisjoni uue koosseisu ametisse nimetamist keskele kohale;

7. kutsub komisjoni üles suurendama jõupingutusi, et aidata saavutada kokkulepet Sejdići ja Finći kohtuasjas langetatud otsuse täitmise küsimuses, mis tagaks võrdsed õigused kõigile peamistele rahvustele ja kodanikele, ning aitama viia ellu ELi tegevuskava eesmäärke, sealhulgas toimiva hea valitsemistava süsteemi, demokraatliku arengu, majandusliku jõukuse ja inimõiguste austamise osas;
8. palub, et ELi riigipead ja valitsusjuhid ning välisministrid suurendaksid pingutusi Bosnia ja Hertsegoviina toetamiseks;
9. kutsub ametiasutusi üles saavutama täitmata jäänud eesmäärke ja tingimusi kõrge esindaja büroo sulgemiseks, et võimaldada suuremat kohapealset vastutust; rõhutab, et kõrge esindaja büroo sulgemist saab kaaluda üksnes siis, kui kõik tingimused on täidetud;
10. on sügavalt mures, et poliitiliste liidrite neli aastat kestnud erimeelsused on viinud Euroopa Nõukogu esialgse kavatsuseni peatada Bosnia ja Hertsegoviina liikmesus juhul, kui enne valimisi ei tehta märkimisväärseid edusamme Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuse rakendamisel; rõhutab, et 2014. aasta valimiste õiguspärasus seatakse kahtluse alla, kui Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuseid ei rakendata;
11. kordab, et põhiseaduse reform on esmatähtis Bosnia ja Hertsegoviina muutmisel tõhusaks ja täiel määral toimivaks riigiks; nõuab tungivalt, et Bosnia ja Hertsegoviina Föderatsioon kaaluks selles osas konkreetsete ettepanekute esitamist, sealhulgas mõningate kantonite liitmist ja pädevuse ümberjagamist, et muuta riigi keeruline institutsionaalne struktuur lihtsamaks, tagada peamiste rahvuste ja kodanike tasakaalustatum esindatus, kaotada etniline diskrimineerimine ning muuta riik paremini toimivaks, vähem kulukaks ja oma kodanike suhtes vastutustundlikumaks; kutsub kõiki erakondi üles selles protsessis koostööaltilt ja avatult osalema ning kasutama ära nõuandeid ja suuniseid, mida Veneetsia komisjon võib selles protsessis pakkuda; väljendab heameelt kodanikuühiskonna organisatsioonide jõupingutuste üle mõjutada põhiseaduse reformi protsessi ning toetab selliseid pingutusi;
12. tunneb heameelt esmakordselt pärast 1991. aastat toimunud rahva ja eluruumide loenduse loendusetapi sujuva kulgemise ja lõpuleviimise üle; kutsub vastutavaid ametiasutusi üles säilitama loendust kui statistilist tegevust ning tagama selle vastavus rahvusvahelistele standarditele; nõuab tungivalt, et pädevad asutused ei politiseeriks loendust, mille eesmärk on anda objektiivseid sotsiaal-majanduslikke andmeid;
13. tunneb tõsist muret selle pärast, et pädevuse jagamisega seotud vaidlused takistavad ELi finantsabi andmist; väljendab küll kahetsust komisjoni otsuse üle tühistada IPA-I raames algatatud projektid, ent toetab otsust täielikult; tunneb muret selle pärast, et tegevusetus võib mõjutada IPA-II alusel miljonite eurode suuruse ELi rahalise abi eraldamist Bosnia ja Hertsegoviina sotsiaal-majandusliku ja poliitilise arengu toetamiseks;

Poliitilised kriteeriumid

14. tunneb muret selle pärast, et seadusandlikku tegevust takistavad endiselt poliitilised seisukohad; nõuab poliitilistelt liidritelt suuremat poliitilist vastutust Bosnia ja Hertsegoviina elanike ees;
15. kutsub kõiki Bosnia ja Hertsegoviina parlamentaarses assamblees esindatud erakondi üles kiiremas korras vastu võtma vajalikud muudatused valimisseaduses üldvalimiste läbiviimiseks 2014. aasta oktoobris; kordab, et Bosnia ja Hertsegoviina konstitutsioonikohtu otsused on lõplikud ja siduvad ning seetõttu tuleb need ellu viia;
16. tunneb tõsiselt muret ebatõhusa kohtusüsteemi pärast ja selle pärast, et kasvab suutmatus kohtuotsuseid täita; nõuab tungivalt, et hoitaks ära poliitilised rünnakud kohtusüsteemi vastu ning tegeletakse kohtusüsteemi killustatud eelarvepädevuse probleemiga;
17. tunnustab õigussüsteemi struktureeritud dialoogi, mis on andnud konkreetseid tulemusi mitme elluviidud soovitusena; tunneb heameelt lahendamata kohtuasjade hulga vähendamisel saavutatud edu üle; kordab struktureeritud dialoogi raames väljatöötatud soovitustele tuginedes üleskutset viia läbi kohtusüsteemi struktuuri- ja institutsionaalsed reformid, et leida muu hulgas lahendus Bosnia ja Hertsegoviinas kehtiva nelja erineva õigussüsteemi ühtlustamise küsimusele ja riigikohtu rajamisele riigi tasandil, nagu on sätestatud Veneetsia komisjoni asjaomases arvamuses sisalduvates soovitustes;
18. on rahul, et vähendatud on ka sõjakuritegusid puudutavate lahendamata kohtuasjade suurt hulka ning paranenud on seksuaalvägivallega seotud sõjakuritegude eest vastutusele võtmine; väljendab heameelt 13 uue prokuröri ametisse nimetamise üle riigiprokuratuuris, mis tegeleb peamiselt sõjakuritegude eest vastutusele võtmisega; nõuab suuremaid pingutusi selliste kuritegude uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel, sealhulgas tunnistajate nõuetekohast kaitset, riikliku programmi vastuvõtmist ohvrite, sealhulgas seksuaalvägivalda ja piinavaid sõjakuritegusid kogenud inimeste staatuse parandamiseks, ning meetmeid asjaomaste ressursside tõhustamiseks kõikidel tasanditel;
19. võtab teadmiseks Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuse kohtuasjas Maktouf ja Damjanović vs. Bosnia ja Hertsegoviina ning selle tagajärjed, mis tõid kaasa muutuse kohtupraktikas seoses Bosnia ja Hertsegoviina konstitutsioonikohtule esitatud teiste kaebustega, sealhulgas genotsiidisüüdistustega, ja mille tulemusel vabastati 10 pikaks ajaks vangid mõistetud süüdistatavat; kordab, et sõjakuritegude eest vastutusele võtmine on ohvrite ja nende perekondade jaoks väga oluline, mistõttu tuleks enne selliseid vabastamisi seda asjaolu nõuetekohaselt arvesse võtta; rõhutab, kui oluline on, et Bosnia ja Hertsegoviina ametivõimud võtaksid kõik vajalikud meetmed, et tagada vajaduse korral nende isikute kinnipidamise pikendamine, kes on varem süüdi mõistetud ja ootavad, et nende kohtuasi uuesti läbi vaadataks, tingimusel, et nende kinnipidamine on kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusega, või võtaksid muid julgeolekumeetmeid;
20. on mures avaliku halduse ebapiisava rahandusliku jätkusuutlikkuse ning killustatuse ja politiseerituse pärast, samuti selle pärast, et puudub poliitiline tahe avaliku halduse reformimiseks; tunneb heameelt selle üle, et mõneti on paranenud valitsusesisene

koordineerimine seadusandluse ühtlustamisel ELi normidega, ent on jätkuvalt mures avalike teenuste osutamise pädevuse keerulise jagamise ja jaotumise võimaliku mõju pärast; on mures, et põllumajandustoodete ELi eksportimiseks vajalikud fütosanitaarkontrolli vahendid ei ole piisavalt välja arendatud; nõuab tungivalt, et valitsus toetaks põllumajandusministeeriumi loomist riigi tasandil;

21. väljendab heameelt selle üle, et paranemas on koostöö kodanikuühiskonnaga, ent nõuab riigiorganite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel riigi tasandil institutsiooniliste koostöömehhanismide kehtestamist ning nende võimalikult kiiret kasutuselevõtmist üksuse ja kantoni tasandil; nõuab ühtlasi, et korrapäraselt ja struktureeritult tõhustataks kodanikuühiskonna kaasamist ELiga ühinemise protsessi; ergutab valitsusväliste organisatsioonide vahelist suuremat koostööd ja sünergiat;
22. rõhutab, et Bosnia ja Hertsegoviina on ratifitseerinud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni peamised tööõiguse konventsioonid; avaldab kahetsust, et töötajate ja ametiühingute õigusi endiselt piiratakse, ning kutsub valitsust üles tagama nende õigused;
23. tunneb muret korrupsiooni ulatusliku leviku pärast kõikides avaliku elu valdkondades ning poliitikute, ettevõtjate ja ajakirjanduse vahel valitsevate keeruliste suhete pärast; nõuab korrupsiooni vastu võitlemise strateegia kiiremat rakendamist, samuti korrupsioonijuhtumite tulemusliku uurimise ning nende eest vastutusele võtmise ja süüdistuse esitamise tõhustamist;
24. kiidab heaks Bosnia ja Hertsegoviina Föderatsiooni valitsuse ühehäälselt võtta parlamentaarsesse menetlusse rida seadusi, mis käsitlevad korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust; väljendab kahetsust selle üle, et seadusandlik pakett ei saanud Bosnia ja Hertsegoviina Föderatsiooni parlamendis enamuse toetust; rõhutab, kui oluline on pidada esmatähtsaks korrupsiooni vastu võitlemist ning kutsub üles kaasama konsultatsiooniprotsessi kõik asjaomased sidusrühmad ja institutsioonid, et seadusandlikku ettepanekut ajakohastada; väljendab sellega seoses heameelt Bosnia ja Hertsegoviina ELi delegatsiooni pakutava tehnilise toe üle;
25. on mures selle pärast, et tulemuslikult töötavate institutsioonide puudumise tõttu jätkub endiselt organiseeritud kuritegevus, rahapesu, inimkaubandus ning uimastite ja kaupade salakaubavedu; avaldab tunnustust naaberriikidega tehtava koostöö eest; nõuab struktuursete muudatuste tegemist piirikontrolliasutuste, politsei ja prokuratuuri koostöös ning tõhusamate õiguslike järelemeetmete tagamist; nõuab, et õiguskaitseorganid koguksid, analüüsiks ja kasutaksid süstemaatiliselt ning senisest tõhusamalt jälitusteavet;
26. tunneb muret selle pärast, et Bosnia ja Hertsegoviina on endiselt naistega kaubitsemise päritolu-, transiidi- ja sihtriik; väljendab heameelt uue strateegia ja tegevuskava üle aastateks 2013–2015, mis käsitleb inimkaubandust; rõhutab, et välja tuleb töötada kõikehõlmav valdkondadevaheline ja ohvritele suunatud lähenemisviis inimkaubandusele ning parandada ohvrite tuvastamist;
27. on mures, et vähe edusamme on tehtud naiste õiguste tagamisel, kuigi vastavad

õigusnormid on kehtestatud; nõuab asjaomaste seaduste ja poliitikameetmete täies ulatuses rakendamist, pidades silmas ka valimisseadust enne 2014. aastal toimuvaid järgmisi üldvalimisi, ning konkreetseid meetmeid naiste osaluse suurendamiseks tööturul ja poliitikas;

28. kutsub pädevaid asutusi üles aktiivselt kaitsma ja edendama vähemuste ja haavatavate rühmade õigusi, rakendama diskrimineerimist keelustavad seadused ja poliitikameetmed ning töötama välja riikliku diskrimineerimisvastase poliitika; kutsub erakondi ja tsiviilühiskonda hoiduma diskrimineerimisest ning edendama kaasavat ja sallivat ühiskonda; tunneb muret eelkõige lesbide, geide, biseksuaalide, trans- ja intersooliste inimeste vastu suunatud vihkamist õhutavate avalduste, ähvarduste ja tagakiusamise ning nende diskrimineerimise pärast;
29. nõuab pingutuste tegemist meediapluralismi tagamiseks ja soodustamiseks; tunneb muret ajakirjandusele avaldatava kasvava poliitilise ja majandusliku surve ning ajakirjanike ähvardamise pärast; rõhutab, et läbipaistev ja vaba ajakirjanduskeskkond on oluline sõnavabaduse teostamiseks; nõuab meetmete võtmist, et tagada ajakirjanikele ohutu töökeskkond; nõuab tungivalt, et ametiasutused tagaksid avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni poliitilise, institutsioonilise ja finantsilise sõltumatuse asjakohaste õigusaktide kohaselt ning viiks lõpule digitaliseerimise; nõuab täiendavate pingutuste tegemist, et tagada teabe ühesugune kättesaadavus kõikides ametlikes keeltes ning kõikide peamiste rahvaste võrdne esindatus avalik-õiguslikus ringhäälinguorganisatsioonis;
30. kutsub ametivõime üles eraldama piisavalt vahendeid väikelaste haridusse, pakkuma teenuseid puuetega laste perekondadele ning tegelema lastevastase vägivalda probleemiga;
31. nõuab tungivalt, et Bosnia ja Hertsegoviina kõikide tasandite ametiasutused viiksid jõuliselt edasi haridusreformi, et parandada haridusnorme, edendada kaasavat ja mittediskrimineerivat haridussüsteemi ning teha lõpp etnilisel alusel eristamisele haridussüsteemis (kaks kooli ühe katuse all); kutsub neid üles toetama pedagoogide koolitamist, et haridustöötajad omandaksid täiendavaid oskusi eri rahvusrühmadest pärit õppurite omavahelise läbikäimise toetamiseks ning osaleksid pikaajastes suutlikkuse suurendamise programmides; ergutab Bosnia ja Hertsegoviina ajakirjandust propageerima integreeritud haridust; nõuab tungivalt, et haridusministrite konverents looks Bosnia ja Hertsegoviinas hariduse valdkonnas ühtlasema õigusraamistiku ning ühtlustaks õppekavad ja standardid, mis on vajalik samm etniliste kogukondade üksteisele lähendamiseks; väljendab kahetsust selle üle, et ükski Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutus ei osale ELi elukestva õppe programmis; nõuab tungivalt, et pädevad asutused looksid asutuse, mis võimaldaks Bosnial ja Hertsegoviinal osaleda programmis Erasmus+, mis järgneb elukestva õppe programmile;
32. kutsub ametiasutusi üles tagama roma lastele võrdne juurdepääs haridusele, tegema koostööd asjaomaste vabatahtlastega, et julgustada romade perekondi toetama oma laste juurdepääsu haridusele ning soodustama roma laste tõhusat kaasamist haridusse muu hulgas kooliks ettevalmistavate programmide kaudu;
33. väljendab heameelt Bosnia ja Hertsegoviina Föderatsiooni asjaomase ministeeriumi

otsuse üle võtta ajutiselt üle vastutus selliste kultuuriasutuste rahastamisel, nagu rahvusmuuseum, rahvusraamatukogu ja ajaloomuuseum, mistõttu olid võimalik mõni neist uuesti avada ja tagada kõikide nimetatud muuseumide nõuetekohane tegutsemine; nõuab tungivalt pingutuste tegemist seitsme riikliku kultuuriasutuse seisundi lahendamiseks, nagu rahvusmuuseum, kunstimuuseum, ajaloomuuseum, kirjandus- ja teatrimuuseum, filmiarhiiv, rahvusraamatukogu ning pimedate raamatukogu, nii et neil oleks nõuetekohane õiguslik ja finantsseisund; nõuab nende institutsioonide rahastamisele pikaajalist lahendust;

34. nõuab tegevuse paremat koordineerimist kohalikul tasandil, rahastajate, sidusrühmade ja kohalike omavalitsuste paremat omavahelist suhtlust ning keskendumist tagasipöördujatele suunatud jätkusuutlikele meetmetele; nõuab pingutuste tegemist, et tagada pagulaste ja riigisiseste põgenike tagasipöördumine kõikidele kannatada saanud aladele; kutsub Bosnia ja Hertsegoviinat üles leidma lahenduse 7886 sõjas kadunuks jäänud inimesega seonduvale siiani lahendamata humanitaarprobleemile ning parandama kadunuks jäänud isikute küsimusega tegeleva ametiasutuse töötingimusi;
35. avaldab austust rohkem kui 430-le sõjas surma saanud mehele, naisele ja lapsele, kelle säilmed leiti 2013. aastal Prijedori lähedal (Serblaste Vabariik) asuvast Tomasica massihauast, ning avaldab kaastunnet nende omastele; nõuab sõjakoleduste põhjalikku ja ilustamata uurimist; kutsub üles kõiki, kel on teavet avastamata massihaudade asupaikade kohta, teatama sellest ametiasutustele, nagu seda tehti Tomasica massihaua puhul;

Sotsiaal-majanduslikud küsimused

36. nõuab tungivalt, et pädevad asutused tõhustaksid majanduspoliitika riigisisest koordineerimist, et ergutada majanduskasvu, algatada täiendavaid struktuurireforme, edendada eelarvedistsipliini ja parandada tulude laekumist; kutsub pädevaid asutusi samuti üles parandama avaliku sektori kulutuste ning ulatusliku ja ebatõhusa, hulgaliste kattuvate pädevusvaldkondadega avaliku sektori struktuuri ja tõhusust, ning säilitama reguleeriva ja õigusraamistiku tõhustamisega finantssektori stabiilsuse; on mures seaduste ja korrupsioonivastaste meetmete vähese jõustamise pärast, mis pärsib ettevõtluskeskkonda, ei soosi välisinvesteeringuid ning soodustab ulatusliku varimajanduse püsimist; kordab vajadust luua ühtne majanduspiirkond ning taaslustada ja kiirendada toppama jäänud erastamisprotsessi eelarveseisundi parandamiseks ja konkurentsi suurendamiseks; nõuab tungivalt, et ametivõimud tõhustaksid keskkonnakaitset kooskõlas ELi standarditega;
37. tunneb muret selle pärast, et hoolimata suurtest avaliku sektori kuludest on sotsiaalkaitse Bosnias ja Hertsegoviinas endiselt ebatõhus; rõhutab vajadust ühtlustada ja reformida killustatud sotsiaalkaitseüsteemi, et tagada kõigi kodanike, sealhulgas puuetega inimeste võrdne kohtlemine; nõuab tungivalt, et valitsused parandaksid konkreetsete majanduslike meetmetega ettevõtluskeskkonda ja rakendaksid tööturureforme, et tegeleda väga kõrge töötuse probleemiga, mis seab ohtu makromajandusliku stabiilsuse; nõuab täiendavate meetmete võtmist, et hõlbustada Bosnias ja Hertsegoviinas suure hulga noorte töötute osalemist tööturul;

Piirkondlik koostöö

38. tunneb heameelt Bosnia ja Hertsegoviina konstruktiivse rolli üle piirkondlikus koostöös ning kutsub riiki üles jätkama pingutuste tegemist selle nimel, et lahendada olulised piiri- ja omandiküsimused naaberriikidega; innustab edasi arendama suhteid teiste Euroopa integratsioonis osalevate riikidega;
39. tunneb erilist heameelt selle üle, et Bosnia ja Hertsegoviina ning Serbia on võtnud kohustuse parandada kahepoolseid suhteid, sealhulgas allkirjastanud väljaandmis- ja tagasivõtulepingud ning protokollid sõjakuritegude, inimsusvastaste kuritegude ja genotsiidi toimepanijate vastutuselevõtmiseks tehtava koostöö kohta; tunneb heameelt Horvaatiaga sõlmitud kahepoolsete piirikokkulepete üle; kutsub Bosniat ja Hertsegoviinat üles tegema täiendavat koostööd komisjoniga vahelepingu / stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu vallas, eelkõige piiriüleses kaubanduses, et tagada tavapärase kaubavoogude jätkumine ELi liikmesriikide ja Kesk-Euroopa vabakaubanduslepingu partnerite vahel; nõuab tungivalt, et Bosnia ja Hertsegoviina tunnustaks Kosovo kodanike reisidokumente, et võimaldada neil siseneda Bosnia ja Hertsegoviina territooriumile;
40. kinnitab oma toetust viisarežiimi liberaliseerimisele Lääne-Balkani riikidega, mis on oluline tugisammas nende Euroopaga integreerumise protsessis; kutsub liikmesriike üles lühendama varjupaigamenetlust Lääne-Balkani riikide kodanike jaoks, et nad saaksid Schengeni alal viisavabalt reisida, mis on tõhus vahend põhjendamatute varjupaigataotluste vähendamiseks, andes samas taotlejale siiski õiguse esitada juhtumi kohta täielik ülevaade; väljendab ühtlasi heameelt selle üle, et Saksamaa uus valitsuskoalitsioon on koalitsioonilepingus seoses riikliku varjupaigaõigusega väljendatud kavatsust kuulutada Bosnia ja Hertsegoviina turvaliseks päritoluriigiks, et võimaldada nende taotluste kiiremat menetlemist;
- o
- o o
41. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile, Bosnia ja Hertsegoviina presidentuurile, Bosnia ja Hertsegoviina ministrite nõukogule, Bosnia ja Hertsegoviina parlamentaarsele assambleele ning Bosnia ja Hertsegoviina Föderatsiooni ning Serblaste Vabariigi valitsustele ja parlamentidele.